

Dr. Nagy Attila: **Kocsis István** köszöntése a **Füzéki István Emlékérem díjban** való részesítése alkalmából

Budapest, 2014, november 4. 11.⁰⁰

Országos Széchényi Könyvtár, V. szint, emléktábla

LAUDÁCIÓ

Mai találkozásunk főhajtás az 1956-os hősök, mártírok – kiemelten Füzéki István emléke előtt – baráti kézfogás, gratuláció Kocsis Istvánnak és egyúttal tagadhatatlan biztatás a fiatalabb nemzedékek számára: az elkötelezett, bátran kezdeményező, újjító szellemű könyvtárosi, kultúraközvetítői munka, az olvasás, a gondolkodás iránti vágy felébresztése, megerősítése önmagában hordozza örömteli jutalmát.

Kocsis István 1942-ben Csáktornyán született, Hatvan városában a **Bajza József** Gimnáziumban érettségizett, 1965-ben Szombathelyen a Tanítóképző Főiskola népművelés-könyvtár szakán végzett, majd 1974-ben az ELTE BTK-án egyetemi diplomát szerzett.

Szakmai pályafutásának állomásai: 1965-67 Ecséd, művelődésházi igazgató, 1967-1975 Hatvan, Városi Tanács, Művelődési osztály népművelési felügyelő, 1975 – 2004 ugyanitt az Ady Endre Városi Könyvtár igazgatója.

Kocsis István tehát csaknem 3 évtizeden át a jelzett **Városi Könyvtár** igazgatójaként szerzett magának országos megbecsülést. Olvasottsága, műveltsége, érzékenysége, szakmai és közéleti tevékenysége, kapcsolatkészsége révén a könyvtár rendszeresen a város agórája, kulturális gyűjtőpontja lett. Ilyenkor a kulturális közélet országosan ismert szereplői (**Ágh István, Czine Mihály, Fredinandy György, Gyurkovics Tibor, Juhász Előd, Kányádi Sándor, Kósa Ferenc, Montágh Imre, Nagy Gáspár, Ratkó József, Rigó Béla, Varró Dániel, Vári Fábrián László, Vekerdí László** és még sokan mások), gyakran megfordultak, jelen voltak, a szűkebb-tágabb könyvtári közönség számára beszélgető és vitapartnerekké váltak. Példaszerű szervező, mozgósító, tevékenysége kiállítások, vetélkedők, előadások és publikációk sorozatával ugyancsak dokumentálható.

Kocsis István 1972-ben a hazai olvasótábori mozgalom ötletadó, alapító atyák egyike lett **Czakó Gábor, Mócsi Ferenc, Ratkó József, Varga Csaba és Vasy Géza** társaságában. Majd a legsikeresebb, leghatékonyabb táborok egyikének szervezője, vezetője volt jó 4 évtizeden át. Évente rendszerint 2 tábort szervezett, 1-1 felső tagozatos és középiskolai csoport részére. Ezen táborok mindig igényes szellemi „lakomát” kínáltak a résztvevők számára, amelynek szerves része volt 1-1 színdarab betanulása, előadása, továbbá néhány napos kirándulás a határon túli magyarság által lakott vidékekre, a helyi műemlékek meglátogatása, a személyes kapcsolatok felvétele, majd az ottaniak meghívása és vendéglátása a hatvani könyvtárban. Egyszerűbben, a magyar – magyar kapcsolatok erősítése.⁵

A határon túli helyszínek és vendéglátók teljes felsorolása itt és most lehetetlen. Ezért éppen csak néhány kiragadott példával (a helyszínek és a jeles személyiségek nevének említésével), szeretnénk érzékeltetni azt az elszánt, hatásos, határokon átívelő, kulturális nemzetegyesítő munkát, amelyet Kocsis István és kiváló csapata végzett az elmúlt évtizedekben. **1981. Erdély, Kolozsvár, Kányádi Sándor, Sütő András, 1982. Felvidék, Kassa, Garamszentbenedek, Gáll Sándor, (Hibbén nem sikerült Balassi Bálint sírját megtekinteni.) 1986. Vajdaság, Újvidék, Szabadka, Temerin, Csorba Béla, 1987. Burgenland, Alsóőr, Galambos Iréneusz, 1988. Kárpátalja, Beregszász, Munkács, Ungvár, Balla D. Károly,**

Dalmai Árpád, 1993. Erdély, Kommandó, Magyar Lajos, Bogdán László, 1996. Alsócsernáton, Haszmann Pál, 2002 és 2004 Zabola, Gelence, Kézdivásárhely, Kányádi Sándor, Tózsér Árpád stb.

A fentiek jelentőségének jobb megértését segítettendő, hadd tehessek kísérletet az olvasótábori mozgalom lényegének rövid összefoglalására!

a) A könyvtáros kilép az intézmény kapuján és szövetségeseivel együtt megtalálja, megszervezi célcsoportjait, főként a 10-18 évesek körében. (Az állami gondozott szakmunkástanulóktól, az elit gimnazistákig.)

b) A magas színvonalú előadások, beszélgetések, az egyenrangú felek közötti viták, a 10-14 napos együttes élmények (versek, novellák, színdarabok, esti éneklések), rendszerint katartikus hatással voltak mind az átlag felettien tehetséges, mind a hátrányos helyzetű, inkább felzárkóztatásra szoruló diákokra.

c) A sokféle, gyakran nehéz sorsú családokból érkező fiatalok számára az igényesen választott előadók és/vagy a napokig velük együtt hallgató, érvelő, békítő, egyensúlyt teremtő csoportvezetők sokszor követésre méltó, modell személyiségekké is válhattak.

Könyvtárosi, közéleti munkásságának számos nyilvánvaló elismeréséről tudunk. (Az MKE Olvasószolgálati szekciójának elnöke (1992-96), majd az MKE alelnöke (1996-2000), a Hatvani Ratkó József Közművelődési Egyesület alapító elnöke, a Magyar Garabonciás Szövetség egykori elnöke, jelenleg tiszteletbeli elnöke, MKE emlékérem, Szinnyi József díj stb.)

Országos figyelmet keltő módon a Városi Tanács 1989. decemberi határozatával a város központjában lévő, hirtelen megüresedő MSZMP székházat nem a rendőrség, nem az egészségügy, hanem a Városi Könyvtár használatára adta át. A sorozatos kisebb átalakítások után az 1990-es években jelentős mértékben sikerült Kocsis István kezdeményezése, irányítása mellett a jelzett épületet immár a könyvtári célokra alkalmassá tenni. Az épület jelenlegi formáját 2002-ben nyerte el, amikor Rockenbauer Zoltán miniszter avató beszédével tett pontot a sok éven át tartó átalakítás sorozat végére.

Kihagyhatatlanul említést kell tennem, arról a különleges kapcsolatról, amely kifejezetten az Ő kezdeményezése nyomán jött létre az 1980-90-es évek fordulóján az egykori OSZK KMK Olvasáskutatási osztálya valamint a Városi Könyvtár dolgozói között. (Műhelymunkák, nemzetközi összehasonlító kutatások.)

Életműve, munkássága az értékrendjéből és gondolkodásmódjából fakadóan szükségképpen folyamatosan tartalmazott, tartalmaz bizonyos óvatos, de állhatatos társadalomkritikai attitűdöt. Ez utóbbi állítás – csak egyik, de máig fájdalmas – illusztrációja nyugdíjazásának időzítése, amelyet igazgatói megbízatásának lejárta előtt 62. születésnapjához igazítottak 2004-ben. Holott korábban a város polgárai munkásságának értékét megbecsülve, az önkormányzat képviselő testületének tagjává választották.

Önzetlen, fáradhatatlan, kiemelkedően sikeres szakmai és egyúttal mindenkor bátor közéleti tevékenysége elismeréseként – a Füzéki emlékérem odaítélésével – a kuratórium tagjai nevében szívbéli szeretettel kívánok jó egészséget, mai teendőihez sok sikert Kocsis István nyugalmazott, ám folyamatosan aktív igazgató úrnak, kedves barátunknak, valamint egykori munkatársainak, kollégáinak. **„Ez jó mulatság férfimunka volt!”**

Budapest, 2014. november 4.

Nagy Attila
a Füzéki István kuratórium tagja